CZĘŚĆ XXXIX — № 2. ROK 20 — (1849.)

TYGODNIK
PETERSBURSKI.
GAZETA URZĘDOWA
KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we WTORKI i PIĄTKI. Prenumerata przyjmuje się pod adresem do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, lub do Expedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtu, nadto we wszystkich Pocztowych urzędach w Cesarstwie i Królestwie.

Cena: ROCZNA w Rossyi z pocztą, a w Stolicy, z noszeniem do mieszkań, 15 rubli. PÓŁROCZNA 8 rubli srebrem.

WTOREK, $\frac{11}{23}$ STYCZNIA.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

—

PETERSBURG, $\frac{10}{22}$ STYCZNIA.

Przez Reskrypta CESARSKIE z d. 5 i 6 Grudnia 1848, mianowani kawalerami orderu *Św. Stanisława 1 klassy*, Jenerał-major Korpusu Inżenjerów Dróg Kommunikacyj, zostający przy Pawłowskim pałacowym zarządzie *Holle* i Dowodzca 1 brygady Kaukazskiego linijowego batalijonu *Merder*, Rzeczywiści Radzcy Stanu: pełniący obow. Łowczego Dworu hrabia *Fersen;* Rzeczywisty Członek Komitetu Uczonego Lekarskiego Ministerstwa Wojny *Smielski* i Członek Rady Departam. Komisoryatskiego tegoż Ministerstwa *Soroka*.

—

Ukaz Cesarski do Rządzącego Senatu z dnia 29 Listopada 1848.

«W skutek warunków, przez NASZYCH umocowanych Rzeczywistego Radzcę Tajnego hrabię *Błudow* i Radzcę Tajnego *Butieniew*, wraz z umocowanemi Papieża Rzymskiego podpisanych, a przez NAS zatwierdzonych, postanowiliśmy granice dyecezyj wyznania Rzymsko-Katolickiego w Cesarstwie zastosować do obecnych granic gubernij Zachodnich i dla dogodniejszego zarządu kościołami i duchowieństwem tego wyznania w odległej od Mohylowa części Rossyi południowej i szczególniej dla zadośćuczynienia duchownym potrzebom kolonistów Niemieckich w tym kraju i w gubernii Saratowskiej osiedlonych, utworzyć w Chersonie siódmą Dyecezyą z dwoma Sufraganami, z których jeden ma mieć rezydencyą w Saratowie. W takim rozdziale dyecezya Mohylewska ma zawierać w sobie guberniją Mohylewską i wszystkie pomienionego wyznania kościoły, znajdujące się w tych częściach Cesarstwa, które nie wchodzą do składu niżej wzmiankowanych dyecezyj, tudzież w Wielkiém Xięztwie Finlandskiém; Dyecezya Wileńska ma się zawierać w dotychczasowych granicach gubernij Wileńskiej i Grodzieńskiej, Telszewska czyli Żmudzka w granicach gubernij Kowieńskiej i Kurlandzkiej, Łucko-Żytomirska w granicach gubernii Kijowskiej i Wołyńskiej, Mińska w granicach gubernii tegoż nazwania; Kamieniecka w granicach gubernii Podolskiej i nakoniec siódma Dyecezya Chersońska, ma zawiadywać Rzymskiemi kościołami znajdującemi się w gubernijach Chersońskiej, Ekaterynosławskiej, Taurycklej, Saratowskiej, Astrachańskiej, w obwodzie Bessarabskim, w kraju Kaukazskim i Zakaukazskim. W tej ostatniej Dyecezyi ustanawia się Konsystorz, Seminarium i Kapituła z dziewięciu duchownych osób. Ku wykonaniu tej woli NASZEJ Rządzący Senat nie omieszka uczynić należyte rozporządzenia w tém co się tyczy Wydziału cywilnego; w duchownym zaś względzie wykonanie to polecone przez NAS zostało Koadjutorowi-Metropolity, Biskupowi *Hołowińskiemu*.»

—

W guberuii Podolskiej, powiecie Bracławskim, w miasteczku Niemirowie, z NAJWYŻSZEGO JEJ CESARSKIEJ MOŚCI zezwolenia, otwartą została Sala Ochrony na 50 dzieci włościańskich, założona przez tamecznego dziedzica, Szambelana Dworu JEGO CESARSKIEJ MOŚCI, Hrabiego Bolesława Potockiego. — Założyciel tej Ochrony ofiarowawszy przy tej okoliczności, na utrwalenie zakładu, 3,000 rubli sreb., zatwierdzony został przez JEJ CESARSKĄ MOŚĆ jako Kurator i Najmiłościwiej dozwolono zwać ten zakład: «Ochroną Hrabiny Maryi Potockiej.» Nie pierwszy to już przykład zakładania Ochron dla dzieci w dobrach prywatnych; podobne Ochrony otwarte zostały we wsi Werkach (guberni;

Wileńskiej) należącej do Xiężny Wittgenstein, we wsi Suchodolu (gubernii Orłowskiej), Podpułkownika Dubowskiego, i w innych; wielu obywateli ziemskich, oceniwszy korzyści tego dobrodziejstwa, biorą się do zakładania u siebie Ochron wiejskich i udają się do Zwierzchności z różnemi w tej mierze kwestjami.

— N. Cesarz Jmć zwróciwszy szczególny wzgląd na nadzwyczajne upowszechnienie użycia chemicznych zapałek, raczył zauważyć, że w zdarzonych w zeszłym roku pożarach, które w samych tylko miastach zniszczyły mienia mieszkańców przeszło na wartość 12 miljonów rubli srebrnych, podpalacze bardzo często używali do popełnienia tej zbrodni pomienionych zapałek. Powodem tego N. Pan w dniu 29 Listopada z. r. raczył rozkazać co następuje: 1) iżby zakłady wyrabiania zapałek dozwalane były jedynie w stolicach—2) iżby wypuszczane z fabryk na sprzedaż zapałki, były zamykane w ilości po sztuk 1,000 w blaszanki, oklejane banderolami, mającemi wydawać się od Rad Miejskich (Думы), za opłatą od każdej banderoli po 1 rublu srebrnym na rzecz dochodów miejskich — 3) iżby sprzedaż zapałek przez roznoszących takowe była zupełnie zabroniona i — 4) iżby fabryki założone po Gubernijach były zamknięte po upływie miesiąca od dnia objawienia o tém właścicielom, dla wyprzedaży zaś zapałek już przygotowanych w sposóbie wyżej wspomnianym, to jest w puszkach blaszanych i z banderolami, ma być wskazany termin za porozumieniem się Ministra Spraw Wewnętrznych z Ministrem Skarbu. Doniosłszy o tém Rządz. Senatowi, Minister Spraw Wewn. dodaje, że uwiadomił o powyższém rozporządzeniu Jenerał-Gubernatorów, Wojennych i Cywilnych Gubernatorów, i że termin do wyprzedaży przygotowanych już przez fabrykantów w Gubernijach zapałek, za porozumieniem się z P. Ministrem Skarbu naznaczony został sześciomiesięczny, licząc od dnia odebrania na miejscu należytych o tém rozkazów.

— N. Cesarz potwierdził etat oddziału ustanowionego na trzy lata w Departamencie Policyi Wykonawczej, dla czuwania nad przewodem spraw tyczących się więźniów.

UKAZY RZĄDZĄCEGO SENATU.

17 Grudnia 1848 roku. Z ogłoszeniem potwierdzonej przez N. Cesarza decyzii Komitetu Ministrów o examinowaniu osób będących na służbie we Wschodniej Syberyi, przy nadawaniu im pierwszej rangi.

28 tegoż m. Z ogłoszeniem Rozkazu N. Cesarza o urządzeniu nowej drogi na Pruskiej granicy. (Dla obostrzenia celnego dozoru zamiast drogi idącej dotąd po samej granicy, ma być otworzona inna wewnątrz kraju, odległa od pierwszej najdalej półwiorsty, tak iżby między nią i granicą nie było wiosek; na tę nową drogę przeniesione będą stojące na granicy kordonowe budynki i nadto w niektórych miejscach mają być postawione chaty włościańskie, dla pomieszczenia żołnierzy armii, wyznaczonych do zwiększenia straży pogranicznej na Pruskiej granicy).

Tegoż dnia. Z ogłoszeniem potwierdzonego przez N. Cesarza Zdania Rady Państwa o poświadczaniu niezdatności do robot więźniów będących w rotach cywilnych aresztantów.

30 tegoż m. Z ogłoszeniem o potwierdzonem przez N. Cesarza Zdania Rady Państwa o powiększeniu posiłkowego ziemskiego poboru na rok 1849. (Stosownie do tego ma być płacono od świadectw handlowych 1 Gildyi 98 rub. 56 kop. srebrem; 2 Gildyi 39 rub. 44 kop. srebrem; 3 Gildyi w stolicach, miastach gubernijalnych i portowych 9 rub. 87 kop. srebrem, w miastach powiatowych i niegdyś etatowych 3 rub. 23 kop. srebrem. Od duszy w 26 gubernijach pobor ustanowiony w różnej proporcii. Z Zachodnich gubernij należą do niego gubernije Podolska i Wołyńska, w pierwszej pobor wynosi 10½ kop. sreb.— w drugiej 5 kop.)

Tegoż dnia. Z ogłoszeniem Rozkazu N. Cesarza o pobieraniu cła od cukrowego piasku.

Tegoż dnia. O wykonywaniu przez osoby znajdujące się w Cesarstwie, przysięgi wymaganej w sprawach konkursowych przewodzących się w sądach W. Xięztwa Finlandskiego.

—

Donoszą z Tyflisu że 28 Listopada Namiestnik xiążę *Woroncow*, położył pierwszy kamień mostu kamiennego który ma być zbudowany przez rzekę Kurę i pozostanie wiecznym pomnikiem troskliwości Xięcia o dobro mieszkańców tamecznego kraju. W Nachiczewanie założone zostały fundamenta pierwszej w tym mieście Cerkwi Prawosławnej, pod imieniem Św. Włodzimierza, nad brzegiem Araxu, w widoku Perskiej granicy.

O CHOLERZE.

W Petersburgu: po 4 Stycznia zostawało chorych 124 — w ciągu doby przybyło 17 — wyzdr. 11 — umarło 8 — po 5 Stycznia pozostało chorych 122.

W ciągu doby przybyło 9 — wyzdr. 4 — umarło 5 — po 6 Stycznia pozostało chorych 122.

W ciągu doby przybyło 16 — wyzdr. 2 — umarło 9 — po 7 Stycznia pozostało chorych 130.

W ciągu doby przybyło 8 — wyzdr. 8 — umarło 10 — po 8 Stycznia pozostało chorych 120.

W ciągu doby przybyło 9 — wyzdr. 6 — umarło 5 — po 9 Stycznia pozostało chorych 118.

OGÓLNE WIADOMOŚCI O CHOLERZE.

W *Moskwie* z pozostałych chorych jeden 13 Grud. umarł; inni chorzy po 18 t. m. wyzdrowieli i epidemija ustała.

W gub. *Mohylewskiej* epidemija ustała.

W gub. *Liflandskiej* od 5 po 11 Grudnia, zach. 24 — umarło 6.

W gub. *Kurlandskiej* od 10 po 17 Grudnia, zach. 96— umarło 26.

Nowo dotknięty pow. Goldyngenski i miasto Windawa.

W gub. *Podolskiej* od 4 po 11 Grudnia, zach. 22— umarło 18.

W gub. *Kowienskiej* od 1 po 8 Grudnia, zach. 111— umarło 37.

W gub. *Grodzieńskiej* od 8 po 15 Grudnia, zach. 335— umarło 75.

Z gubernij: Witebskiej, Wołyńskiej, Mińskiej i Wileńskiej, nowych wiadomości nie odebrano.

26 Grudnia 1848 roku.

KROLESTWO POLSKIE.

Warszawa, 16 Stycznia.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu podała do wiadomości powszechnej, iż wyrokiem Polowego Audytoryatu Czynnej Armii przez J. O. Jenerał-Feldmarszałka, Głównodowodzącego Czynną Armją, Xięcia Warszawskiego, Hrabię Paskiewicza-Erywańskiego, na dniu 28 Kwietnia 1848 r. zatwierdzonym, Józef Żochowski, syn Wojciecha, były nauczyciel, a ostatnio trudniący się budową machin rolniczych, za zbrodnicze zamiary przeciw Rządowi, na karę konfiskaty majątku, skazanym został.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

NIEMCY.

AUSTRYA. *Wiedeń, 10 Stycznia.* Gazeta Powszechna Niemiecka daje szczegóły posiedzenia Sejmu w Kremsier z dnia 8 b. m. Z powodu oświadczenia Ministra hrabi Stadion, uczynionego na posiedz. 4 bież. m. iż Rząd nie uznaje zasady wszechwładztwa Ludu wyrażonej w 1 § Projekta Praw zasadniczych, deputowany z Pragi P. Pinkas podał wniosek opatrzony 178 podpisami, i stanowiący że takowe oświadczenie przed otwarciem rozpraw uczynione ze strony Rządu, jest ścieśnieniem wolnego zdania reprezentantów i jest przeciwne równie godności ichże samych, jak i położeniu Sejmu Konstytującego, jakie mu jest nadane i zapewnione Manifestami Cesarskiemi z d. 3 i 6 Czerwca 1848. Obok tego P. Pinkas oświadczył iż sam i jego polityczni przyjaciele są przeciwni zasadzie § 1, to jest wszechwładztwu Ludu, ale nie może też przyznać Ministrom prawa wdawania się do obrad Ciała Konstytującego. Po kilku innych mowach w tymże duchu zabrał głos hrabia Stadion, i rzekł, że chciał tylko wyrazić własne zdanie, nie mniemając przez to ściesniać obrad Sejmowych. Następnie jeden z Deputowanych środkowych chciał aby Sejm przeszedł do porządku dziennego, nic nie stanowiąc o wniosku P. Pinkas, ale gdy to podanie zostało odrzucone, Sejm przychylił się do wniosku P. Pinkas 196 głosami przeciw 99.

Wiedeń, 10 Stycznia. Biulletyn ogłoszony wczora przez jenerała barona Welden donosi, że 2 bież. m. pułkownik Mayerhofer odniosł znaczną korzyść pod Panczowa nad nieprzyjacielem, którego zmusił do zupełnej ucieczki, tak iż naczelnik Kiss zaledwo zdołał umknąć do Allibunar z 6 jezdzcami. Nieprzyjaciel całkiem opuścił ziemię zajmowaną przez pułk pograniczny Banatu.

Wiedeń, 11 Stycznia. (Drogą nadzwyczajną). Po zdobyciu Kaschau, jenerał Schlick, rachując na spółdziałanie kolumny pułkown. Frischeisen i jen. Simonicz, postąpił w kierunku Mikulcz, pędząc przed sobą oddział powstańca Messaros.

Gdy Frischeisen musiał cofnąć się ku Jabłonka przed wyższością sił buntowniczych, a oddział jen. Simonicz był zatrzymany pod Leopoldstadt, położenie korpusu jenerała Schlick, posuniętego naprzód, nielicznego, a osłabionego jeszcze zostawieniem garnizonów w Eperies i Kaschau, wzbudzało obawy.

W rzeczy samej, powstańcy zdawali się chcieć korzystać z tych okoliczności, dla zwrócenia ku jen. Schlick sił przemagających. Posłali oddziały do Luczau i Barthfeld dla zajęcia tych punktów, i przecięcia odwrotu jen. Schlick.

Te zamiary były zniweczone przez majora Kissewetter, komendanta w Eperies, ale oświeciły jen. Schlick o niebezpieczeństwie w jakiém zostawał. Zwinął swe siły ku Kaschau, dla ich skoncentrowania, i zajął dogodną pozycyą przed tém miastem pod wsią Borczza. Tam to był attakowany 4 Stycznia przez jenerała Messaros na czele 18 bataljonów *Honvedu*, 33 dział i 800 jazdy. Pobił wszakże powstańców, zabrał im 10 dział, 1 chorągiew, 200 karabinów i 500 niewolnika; w których 2 oficerów. Legija polska, walcząca w szykach węgierskich, była rozbita przez pułk Parmezański i zabrano skrzynię z ważnemi papierami. (Podług poźniejszych wiadomości, jenerał hrabia Schlick, w żywej pogoni za nieprzyjacielem, zabrał mu jeszcze 6 dział, 1000 karabinów i wiele niewolnika. Sam Messaros przypadkiem tylko ocalał, mianowicie przez to, że pistolet, z którego chciał doń wystrzelić oficer austryacki, nie dał ognia. Tenże binlletyn donosi, że 4 Stycznia, 4 kompanije pułku Zanini, z bronią, sztandarem i oficerami, mianowanemi przez szefa powstańców Alexandra Esterhazego, wyszły z Neusatz gdzie trzymały garnizon i przeszły do wojsk Cesarskich.)

— Donoszą że nowo-mianowany Wojewodą Serbskim Supplikacz umarł nagle w Panczowa.

Kremsier, 10 Stycznia. Na dzisiejszem posiedzeniu Sejmu Konstytującego, 1 § projektu Praw zasadniczych odrzucony został wielką większością przez przyjęcie wniosku P. Ullepicz, treści następującej: «Pierwszy § Praw zasadniczych powinien być zniesiony, jako będący nie na swojém miejscu i ma być, wraz z innemi urządzeniami, tyczącemi się rozdziału i używania władz publicznych, odesłany do Komitetu mianowanego dla ułożenia innych części Konstytucyi.

*

— Gazeta Paryska *Presse* pisze: «Marzenia zaczynają w Niemczech ustępować miejsca ideom bardziej praktycznym. Partye powoli opuszczają łatwą niwę teoryi i zchodzą na bardziej stały grunt praktyki. Taki jest prawdziwy stan umysłów; przekonano się nakoniec że Niemcy nie mogą się obejść bez Austryi, tak pod handlowym jak i pod wojennym względem. Zaczynają rozumieć że Germanija unitarna Pruska nie byłaby dość silną z jednej strony przeciw Austryi, z drugiej przeciw Francyi.

Raz zrozumiawszy tę prawdę, partye zrzekają się idei Cesarstwa Pruskiego i wprędce zapewna odstąpią od idei dziedzicznej dynastyi Cesarsko-Niemieckiej.

Podany został wniosek o rozdzieleniu Niemiec na trzy połączone Konfederacye; jako-to: *Pierwsza* Konfederacya: kraje Niemiec południowych, *druga* Prussy, *trzecia* Austrya z należącemi do niej krajami nie-Niemieckiemi. Trzy Konfederacye byłyby reprezentowane przez Dyrektoryat mieszany, obierany większością głosów. Zresztą Konstytucye krajów sfederowanych byłyby ułożone na wzór Frankfurtskiej, a Dyrektoryat byłby niczém inném, jak Sejmem Niemieckim zreformowanym. (Artykuł ten ma związek z wnioskiem Ministrów Cesarstwa z d. 18 Grudnia, który uznaje za niepodobną do wykonania myśl nadania jednej i tej samej Konstytucyi wszystkim krajom które składały Związek Niemiecki. Wniosek ten oddany został pod rozbior Kommisyi Sejmu i ta zgodziła się z nim zupełnie i dała zdanie, iż władza Centralna powinna być upoważniona do otworzenia układów z Austryą w celu porozumienia się o najstosowniejszych środkach urządzenia stosunków krajów nie-Niemieckich z Państwem sfederowanym Niemieckim).

Medyolan, 3 Stycznia. Stosownie do programmatu Ministrów, z d. 27 Listopada, którym ogłoszone zostało utrzymanie w całości Monarchii i nadanie wolnych instrukcyj municypalnych i prowincyonalnych, Gabinet Cesarski postanowił, dla zapewnienia prowincyom Lombardzko-Weneckim ich narodowości i pogodzenia jej z główną zasadą całości Monarchii, zwołać do Wiednia zgromadzenie delegowanych ze wszystkich tych prowincyj. Kommisarz Cesarski Xiążę de Montecuculli podał to postanowienie do wiadomości powszechnej.

Blokada granic Piemontu, Toskanii i Państwa Papieskiego utrzymywana jest z największą ściśłością i wszystko pokazuje, że przygotowania wojenne rozpoczną się na nowo.

PRUSSY. *Berlin.* Wiadomo że Xiądz Szafranek, deputowany, należący do części nieposłusznej byłego Sejmu Konstytującego, został złożony z Probostwa przez Biskupa Wrocławskiego, za karę za wyznawane na Sejmie opinije, posunione do ostateczności. Teraz X. Szafranek, oświadczeniem, umieszczoném w Gazecie Szląskiej, odwołuje wszystko co był powiedział w Izbie. Jest to najzupełniejszy żal za grzechy, jaki dzieje nawróceń ludzkich przedstawić są w stanie.

FRANCYA.

Paryż, 10 Stycznia. Na posiedzeniu Zgromadzenia Narodowego 9 b. m. obior P. Ludwika Lucyana Bonaparte z Korsyki został unieważniony z powodu ważnych nieformalności.

Zgromadzenie zajmowało się projektem prawa o przywróreniu robot po więzieniach, którego pierwsze paragrafy zostały przyjęty.

Dziś czytane było sprawozdanie P. Grevy o wniosku P. Rateau względem rozwiązania obecnego Zgromadzenia Narodowego. Sprawozdawca, w imieniu Komitetu Sprawiedliwości, wnosi odrzucenie podania P. Rateau bez rozbioru, nietylko bowiem nie dopuszcza, żeby Zgromadzenie mogło się rozwiązać 19 Marca, ale chce, iżby naprzód ukończyło rozprawy nad tak zwanemi Prawami organicznemi, których wielki szereg został ułożony. Komitet Sprawiedliwości wzywa większość do odrzucenia wniosku P. Rateau, twierdząc, że losy Rplitej ściśle są związane z istnieniem obecnego Zgromadzenia. Raport ten sprawił wielkie poruszenie i zdaje się rzeczą pewną że większość doń się przychyli, i że jeżeli będzie ustanowiony jakikolwiek termin, to chyba 4 Maja, rocznica otwarcia Zgromadzenia. Tymczasem z prowincyj nieprzestają przybywać prośby o rozwiązanie Zgromadzenia i nakazanie nowych wyborów. W każdym razie przedmiot ten obudzi ważne rozprawy.

Dziś projekt prawa o przywróceniu prac po więzieniach został przyjęty; jest to jeszcze jedno z postanowień byłego Rządu tymczasowego, które zostaje zniesione.

— Jej Królewska Wysokość Xiężna Stefanija, Wielka Xiężna Wdowa Badeńska, przybyła do Paryża.

— W tych dniach zaszły w Batignolles ważne rozruchy z powodu wybierania podatku od trunków, i ponowiły się dziś rano. Gwardye narodowe 1 i 2 Legii były posłane na miejsce, ale wkrótce rozruchy przybrały charakter tak groźny, że trzeba było użyć wojska linijowego. Posłano 3000 ludzi piechoty i jazdy pod wodzą jenerała Corbin; zaburzenia zdawały się być uskromione, ale o godzinie 3 po południu zataczano jeszcze działa u rogatki.

— Zauważano, że pod jednym z ostatnich dekretów Prezesa Rplitej, ogłoszomym w Monitorze, był tylko podpis: *Ludwik Napoleon*, z opuszczeniem nazwiska Bonaparte.

— Jakkolwiek ciemnemi zdają się powody dla których P. de Maleville opuścił Ministerstwo, oto co mogliśmy wyrozumieć z rozpraw Parlamentowych o tym przedmiocie i z komentarzów danych przez gazety przeciwnych stronnictw.

Wiadomo że P. de Maleville wziął dymisyą z powodu nalegania Ludwika Bonaparte o pokazanie mu aktów spraw o jego wyprawach do Francyi podczas panowania Ludwika Filippa, jednej w 1839 do Strasburga, a drugiej, w rok potém, do Boulogne, w celu ogłoszenia się Cesarzem. P. de Maleville daje za przyczynę ton nieprzyzwoity, w jakim

wymagał od niego tych papierów Prezes Rplitej. Ale tymczasem P. Germain Sarrat, (dawniej Jakubin, potém zapalony Bonapartysta, a dziś Członek Zgromadzenia Narodowego) ogłosił list w gazetach, w którym z największą pewnością twierdził, iż papiery pomienione nie były złożone Ludwikowi Bonaparte dla tego, że zostały skradzione z archiwów. P. Maleville wziąwszy tę przymówkę do siebie, na posiedzeniu 6 Stycznia zadał wzręcz fałsz Panu Sarrat i dodał, że po ogłoszeniu P. Bonaparte Prezesem Rplitej, czując ważność tych aktów i lękając się iżby nie były wyniesione z archiwum Ministerstwa Spraw Wewn. kazał je opieczętować i pieczęci te dotąd są w całości. P. Sarrat bynajmniej tém tłumaczeniem nie zmieszany, odpowiedział, że tu nie chodzi o akta znajdujące się w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych, ale o akta śledztwa, wyprowadzonego w 1839 i 1840 roku o wyprawach Ludwika Bonaparte, a które z archiwum sądowego niewiadomo gdzie się podziały. Zniknienie zaś ich P. Sarrat tłumaczy tym sposobem. Sam on, P. Sarrat należał do spisku Bonapartystowskiego na pierwszą wyprawę i w skutek śledztwa był przez 11 miesięcy więziony. Wszakże wszystkich spiskowych albo uniewinniono, po tak długim areszcie, albo pozwolono im uciec. Podług Pana Sarrat był to podstęp owczesnego Rządu (za Ministerstwa P. Thiers), i gdy spiskowi niedość byli w pierwszej wyprawie skompromittowani, i gdy niepięknie by było za pierwsze tylko pokuszenie karać i więzić Ludwika Bonaparte, chciano więc tą pobłażliwością zachęcić do drugiej podobnej wyprawy, żeby już wtedy postąpiwszy z całą surowością, nazawsze się pozbyć zamachów Bonapartystowskich. I tak uorganizowano spisek nowy, w którym samaż policya największy miała udział, Ludwika Napoleona otoczono fałszywemi stronnikami, a w rzeczy samej szpiegami, i ten, złudzony zdradliwemi wiadomościami z Francyi, wciągniony nakoniec został do wylądowania w Boulogne, gdzie wszystko już było przygotowane do jego pojmania, na czém się też, jak wiadomo, skończyło. Rzecz naturalna, również podług P. Sarrat, że akta takiej sprawy zniknęły, bo z nich nowy Prezes dowiedziałby się o wszystkich machinacyach owczesnego Rządu i, co najgorsza, o imionach osób działających. Zresztą P. Sarrat złożył w dowodzie list byłego Prokuratora jeneralnego P. Pinard, który na jego żądania wydania mu niektórych kopij odpowiedział, że żadnego śladu aktów sprawy Strasburskiej i Bulońskiej nie pozostało.

Gazety komentując tę całą okoliczność, wyprowadzają z niej wniosek o oziębłości jaka w tej chwili panuje między Prezesem i Panem Thiers, który, jak wszyscy się spodziewali, miał być Pierwszym Ministrem albo Vice-prezesem Rplitej.

ANGLIJA.

Londyn, 10 Stycznia. Przez dziś i wczora wszyscy Ministrowie wrócili do Londynu i zebrali się dziś na Radę Gabinetową.

— Gazeta *Times* w przedmiocie spraw włoskich pisze co następuje: «Co do konfereecyi, która miała się zgromadzić w Bruxelli na sprawy Włoskie, nasi czytelnicy dowiedzą się bez wielkiego zdziwienia, że ta konwersacya dyplomatyczna zupełnie upadła. Austrya oświadczyła, że przyjście do władzy Ministerstwa w Turynie, którego hasłem jest wojna, czyni niepotrzebnemi wszelkie układy o pokój; tak więc Król Karol-Albert dostanie szpady kiedy mu się podoba, ale perspektywa oglądania marszałka Radeckiego we dwa tygodnie potém w Turynie, jest nam rękojmią, że Król Jmć nie dorazu się na myśli do podniesienia oręża. Przypuśćmy następnie, że lord Palmerston postanowił nie wdawać się do rewolucyi Rzymskiej, ale Mocarstwa Katolickie stałego lądu zobowiązały się, jak twierdzą, przywrócić Papieża do iścizny św. Piotra, i dać mu dostateczne siły do zniszczenia anarchii. Neapol też utrzymał porządek u siebie i za kilka tygodni przywróci prawą władzę w Sycylii. Tak więc Karol-Albert, za swój mniemany patryotyzm będzie mógł odpokutować między zapaleńcem Turyńskim i fakcyą republikantską Genueńską i bynajmniej nie jest rzeczą Ministra Angielskiego naprawiać wszystkie te usterki, tym więcej że imię Wielkiej Brytanii aż nadto było dotąd wmieszane do fałszywych zasad rewolucyi Włoskiej.

Londyn, 11 Stycznia. Cholera wzmaga się tak w Anglii, jak w Szkocyi.

— Poseł Pruski, P. de Bunsen wyjechał z Londynu na stały ląd i niema wrócić aż za kilka tygodni.

— Na Giełdzie Londyńskiej mają pewną nadzieję, że zajście Duńsko-Niemieckie wprędce będzie zupełnie złatwione przez lorda Palmerston.

WŁOCHY.

Piszą z Turynu: «Popęd jest dany i partya Demokratyczna dyktuje dziś prawa. P. Gioberti który jej tak rychło ustąpił w żądaniu o rozpuszczenie Izby, znalazł się wystawionym na nowe wymaganie, daleko bardziej ważne i niebezpieczne. Z wielu prowincyj przychodzą adresa wołające o wszczęcie na nowo wojny z Austryą. Taki jest prawdziwy cel, takie marzenie demokratów i Rządy Włoskie będą musiały rozstrzygnąć niezwłocznie to zadanie. Zresztą na granicy tak ze strony Włoch jak i Austryi widać czynne przygotowania do rozpoczęcia kroków nieprzyjacielskich.

Bolonija, 22 Grudnia. Jenerał wojsk Papiezkich Delatour wysłał mocne oddziały wojsk dla rozbrojenia korpusu ochotników Zambeccari, wracającego z Wenecyi; ci którzy zechcą zaciągnąć się do wojsk Papieskich, będą przyjęci. Dotąd korpus stawi opór jenerałowi Delatour.

— Podług wiadomości z Gaety Papież którego oddawna oczekują we Francyi, miał w tém mieście odprawiać uroczyste nabożeństwa w święto Bożego Narodzenia. Rodzina Królewska bawi też w Gaeta, dokąd zjechali z Neapolu Kardynałowie Bernetti, Riario, Bofondi, Piccolomini, i Patrizi.

— Piszą z Rzymu: «Prawo o zwołaniu Zgromzdzenia Konstytującego zostało tu ogłoszone 29 Grudnia. Ale przedtém jeszcze xiążę Corsini, niechcąc należeć do tego aktu bezprawnego, usunął się z junty, tak iż ta pozostała złożoną tylko z dwóch członków, a gdy ci wybrani byli przez obie Izby, a te są dziś rozpuszczone, i trzeci Członek nie mógł być obranym, przeto Junta, która ogłosiła prawo, była niekompletna. I tak, samo nastanie wyroku tego nacechowane jest nieprawnością nawet według pojęć samychże rewolucyonistów. Jakoż ogłoszenie, lubo towarzyszone 101 wystrzałem z dział, w Rzymie nawet niesprawiło radośnego wrażenia; owszem domy i sklepy pozamykały się wcześniej niż zwykle i ani jedna lampa nie została zapalona dla oświetlenia miasta na znak zadowolenia ludu.

AMERYKA.

NEW-YORK, *20 Grudnia.* Kongres uchwalił postanowienie, zobowiązujące Prezydenta Stanów do upomnienia się u Anglii o wypuszczenia z więzień obywateli Stanów Zjednoczonych, którzy w czasie ostatnich zaburzeń byli uwięzieni w Irlandyi.

Na pytania zadawane w przedmiocie przypisywanego Rządowi zamiaru nabycia przez kupno wyspy Kuby, Ministrowie oświadczyli niemożność wyraźnego w tym względzie wytłumaczenia się, któreby mogło być ze szkodą dla interesu publicznego.

Dom handlowy Aspinwall i Komp. w New-York wniosł na Kongress żądanie zbudowania kosztem tego domu drogi żelaznej między Chagrès i Panama, łączącej Oceany Atlantycki i Spokojny przez międzymorze Panamskie, pod warunkiem iżby korzystanie z tej najważniejszej w świecie kommunikacyi, było mu zostawione wyłącznie w przeciągu lat 20. Dom Aspinwall jest jeden, który nabył od Rządu Nowej Grenady wyłączne prawo takowego przedsięwzięcia i Kongress Stanów bezwątpienia udzieli mu swego pozwolenia, tym więcej że na przyprowadzenie do skutku budowy drogi, złożona już została znaczna summa w Banku New-Yorkskim.

— Ci, co niewierzą jeszcze w telegrafy elektryczne, dadzą się zapewna przekonać o ich skuteczności przez zadziwiające wypadki otrzymywane częstokroć w Ameryce. Poselstwo do Kongressu byłego Prezesa Polk, stanowiące 16 kolumn drobnego druku w największych gazetach, zawierające 50,000 wyrazów, przesłane zostało z Baltimore do St. Louis w przeciągu mniej niż 24 godzin i nie zabrakło w niém nietylko ani jednego słowa, ale ani jednego znaku ortograficznego. Dwóch ludzi dokonało tę robotę i ogromna ta depesza była tylko przerwana na parę godzin przez gwałtowną burzę, która paralizowała czynność zachodniej linii telegrafu.

NAJPOŹNIEJSZE WIADOMOŚCI.

PARYŻ, *11 Stycznia.* Rozprawy nad wnioskiem o rozpuszczeniu Zgromadzenia Narodowego będą nader żywe i zajmujące — z jednej strony PP. Victor Hugo, de Montalembert, z drugiej PP. Pyat i inni socyaliści zapisali się jako mowcy. Jenerał Cavaignac ma też mówić przeciw rozwiązaniu Zgromadzenia.

HISZPANIJA. *Madryt, 5 Stycznia.* Karliści czynią znaczne postępy, zajęli znaczne miasto Esparragnesa na drodze z Barcelony do Saragossy. Zapewniają że jen. Concha usunął się od dowodztwa w Katalonii i że na jego miejsce mianowany jenerał Villalonga.

WŁOCHY. Gazeta Piemontska ogłosiła wyroki Królewskie: jeden, odraczający wybory na Parlament od 15 do 22 Stycznia, a drugi, zwołujący Parlament na 1 Lutego.

— Podług gazety *Times* stosunki dyplomatyczne zerwane pomiędzy Królestwem Neapolitańskiém i Austryą z powodu obelgi domierzonej przez lud Posłowi Austryackiemu w Neapolu, zostały na nowo przywrócone.

EGYPT. Nowy Vice-Król, Abbas-pasza, wypłynął 21 Grudnia z Alexandryi do Stambułu dla odebrania inwestytury. Towarzyszy mu Artim-bey, który pozostaje Pierwszym Ministrem. *(Journ. de S. P. Psz. Poln. R. I.)*

UWIADOMIENIE.

(Nadesłano.)

«W gubernii Podolskiej, powiecie Winnickim, wsi Siedliszczach, sprowadzeni przezemnie z zagranicy majstrowie JJPP. Edward *Lohmayer* i Henryk *Hoerchner*, założyli fabrykę apparatów parowych do cukrowni gorzelni, i browarów. Wyrabiają oni żelazne parniki, kotły wszelkiego rodzaju, apparaty *De Grand* do gotowania w próżni, a które dotąd z tak wielkim kosztem z zagranicy sprowadzano oraz machiny parowe o wysokiem i nizkiem ciśnieniu, zgoła wszystkie szczegóły, które do fabrykacyi bądź cukru bądź wódki lub piwa są potrzebne. Dowodem ich biegłości jest ukończona przez nich w tym roku cukrownia Siedliska, gdzie między innemi znajduje się i apparat De Grand i machina parowa, siły czterech koni, do poruszania pompy pneumatycznej i pompy wodnej, co wszystko na miejscu przez nich wykonane.

Gdy wydoskonalenie fabryk w kraju naszym zajmuje teraz wielu, a szczególniej gdy przemysł cukrownictwa tak silnie się rozwija, sądzę za tém, że wiadomość o tych fabrykantach, których umiejętności i rzetelności doświadczyłem, może się stać nie dla jednego pożyteczną. Dołączam jeszcze, iż prócz wymienionych aparatów, robią pompy pożarne i inne wszelkiego rodzaju i że podejmują się obstalunków nietylko na szczególne narzędzia i machiny, ale wydają plany na całą budowlę i wszelkie urządzenie fabryk aż do zupełnego końca na siebie przyjmują.— Adress do nich: *przez Winnicę w Siedliszczach.*

Tytus SZCZENIOWSKI.

29 Listopada 1848 r.

Позволяется печатать. 10 Января 1849 года. *Ценсоръ И. Срезневскій.*
W DRUKARNI WOJENNEJ.